

Licht en duurzaam

column

Als je een ding zeker weet, is dat het morgen weer licht wordt. Nogal duurzaam dus. De VMRG volgt dit en na een periode met licht samen met Atto Harsta en wat dit voor ons betekent, gaan we de periode in waarin duurzaamheid centraal staat.

Duurzaamheid heeft vele gezichten en definities en het is een oude wijsheid nu even geen echte definitieve definitie af te spreken. Waarom die onduidelijkheid nog even koesteren? Omdat dit de ruimte openlaat voor creativiteit en uitnodigt om er gewoon mee aan de slag te gaan.

De VMRG gaat in 2011- 2012 samen met Chris de Weijer van architectenbureau DP6 invulling geven aan de betekenis van duurzaamheid voor de gevelbouw. En duurzaamheid is voor de gevel en de gevelindustrie zeer belangrijk. Maar ook omgekeerd. Het gaat hierbij dan om de invalshoek continuïteit. Continuïteit is een aspect van beide dat zakelijk en maatschappelijk verzekert. Gevels hebben betekenis voor vele vormen van duurzaamheid van gebouwen, maar ook voor de duurzame relaties met klanten van gevelbedrijven en gebruikers van die gevels. Lifecycle-engineering, het ontwerpen en construeren met het oog op de levensduur van producten, gebouwcomponenten, is de tool, het gereedschap om aan de slag te blijven in de toekomst.

MVO

Maar wat betekent Duurzaamheid nu precies als fenomeen? Wat speelt er bij politici als ze roepen om duurzaamheid? Wat doet de wetenschap? Wat doet de investeerder? Wat moeten gewone ondernemers er nu mee? En dan heb ik het over architecten, bouwers, ontwerpers, leveranciers, producenten enzovoort. Zoals bij vele maatschappelijke fenomenen die in onze turbulente maatschappij vrijwel dagelijks het daglicht zien en als fenomeen na korte tijd weer worden vervangen door een ander, is de verwarring groot.

Onlangs hoorde ik een overheidsdienaar roepen dat de MVO (wat betekent dit nu echt?) -hype al weer over was. Waarschijnlijk klopt dat bij deze functionaris wel, omdat het van zijn bureau was verdwenen en vervangen was door een nieuw initiatief. Binnen het merendeel van de bedrijven die Nederland en elders bevolken, moet MVO nog compleet ingevoerd worden. Natuurlijk zijn er vele zaken binnen ondernemingen al toe te rekenen aan Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen ongeacht of beleidsmakers in (semi-)publieke burelen dat nu op hun agenda hebben gezet of niet. Maar klaar zijn we er nog lang niet mee en dat is maar goed ook omdat het diep in ondernemingen en sterk vanuit een innerlijk motief bij de medewerkers en leiders gedragen dient te worden.

Milieuwinsten

Door de politiek gedreven en opgejaagde inkopers moeten voor de overheid groen inkopen. In Europa heet dat Public Green Procurement. Tegelijkertijd wordt, mede gestimuleerd door de Europese autoriteiten, door het CEN nog gewerkt aan de rekentechniek om duurzaamheid te meten en vast te stellen. Vanuit ondernemers gezien is het een toneel met vele acteurs, maar helaas met meerdere los van elkaar staande scripts. De tijdlijnen kloppen niet. De gevelbouwers zien veel mogelijkheden om de milieuwinsten, ja u leest het goed, het gaat niet om het voorkomen van schade maar om veel meer, te gaan boeken voor de bewoner, gebruikers, beheerder en het milieu zelf. Gebruik van natuurlijke lichtbronnen,

natuurlijke ventilatiesystemen, benutten van energieën die ons door de natuur gratis worden geleverd, het daardoor toenemen van comfort en een productief binnenklimaat leveren pure winst.

Milieu effecten

In de zogenaamde assessment modellen jagen ontwerpers op punten op de scores, die volgens de ontwerpers van die onbekende rekenprogramma's horen bij een fictieve wereld die zij duurzaam noemen. Het uitrekenen van milieu effecten gebeurt in Nederland al een decennium lang. MRPI legde daarvoor de eerste milieubouwsteen. Nu heeft de LCA rekentechniek bijna zijn eindstadium bereikt en verschijnen de lijstjes met milieu effecten opnieuw. Uiteraard zitten we nog te wachten op de methoden die de positieve effecten voor mens en milieu een rechtvaardige positie geven, maar daar zal de industrie zelf mee komen en doet dat ook. Bijvoorbeeld het aandringen op het belonen van de milieu- en comfortwinsten, het belonen van de verzorging van een circulair materiaal beheer enzovoort. Maar nog los van het feit dat internationale industrieën in Nederland weer een specifieke Nederlandse methode ontmoeten, die niet spoort met de Europese, ontstaan er vervolproblemen. Deze problemen zijn gewoon praktijkproblemen. Natuurlijk is de praktijk gewoon dommer of eigenlijk realistischer dan de exclusieve gemeenschap die in staat is om die berekeningen te begrijpen en te maken.

Ontwerpers en architecten willen hun keuzes (materialen constructies, producten) baseren op de milieu- of duurzaamheids kwaliteiten die daarbij horen. Dan is het wel eerlijk en noodzakelijk om alle effecten mee te nemen, dus ook de positieve bijdragen aan milieu en alleen niet de negatieve.

Realistisch

Er is weinig vertrouwen in het interpreteren met schaduwkosten en wat ook wel monetaarisering wordt genoemd. Hierover zijn velen het niet eens. Natuurlijk is op een geldschaal alles te tellen te meten en te wegen, maar dat kan alleen met het toekennen van standaarden en hiervan is de wetenschappelijke basis niet breed bekend en betrouwbaar. Vele subjectieve zaken en aannames zijn nodig om die complexe materie te verdichten tot simpele scores of cijfers. Het is een soort schijn. Kortom het rekenen naar de MRPI milieu effecten of de milieu effecten van de Europese standaards geeft nog de meeste betrouwbaarheid en wat daarna gebeurt, en dat is cruciaal voor de interpretatie van de architecten en ondernemers in de bouw, mag niet door minder transparante en objectieve methodieken worden beïnvloed.

Het is een taak voor de bouwpartners om met gezond verstand en realisme de duurzaamheidopgave van nu en straks te realiseren. Het studie tijdperk is naar mijn idee over en de praktijk van de markt is aan zet. Duurzaamheid moet je bouwen, maken en verzorgen met behulp van de industrie. Alleen dan klopt het met en de maatschappelijke doelen en de doelen die marktpartijen stellen en van waaruit ze werken. Van alle assessmentmodellen lijkt de Dutch Green Building Council dit nog het beste te hebben begrepen. Vandaar dat meerdere ondernemingen en marktpartijen die duurzaamheid belangrijk vinden zich bij de DGBC aansluiten.

Is dit alles misschien ook de moeite waard om opgenomen te worden in MVO?

Bert Lieveise

Directeur VMRG ■